

Mag. Črtomir Remec, predsednik IZS: Upam, da se razmere spreminjajo na bolje

Mag. Črtomir Remec je predsednik Inženirske zbornice Slovenije (IZS), ki zastopa več kot 7.000 pooblaščenih inženirjev. Mag. Remec si prizadeva, da bi IZS kar se da učinkovito pripomogla k reševanju težav gradbene panoge, še posebej pa se je angažiranost povečala v zadnjih letih, ko IZS intenzivno sodeluje pri projektih, ki naj slovenskemu gradbeništvu zagotovijo boljšo prihodnost.

Mag. Črtomir Remec je za revijo Gradbenik pregovoril o problematiki panoge, podal svoj pogled na sedanje razmere, pojasnil svojo vizijo razvoja gradbeništvu, govoril pa je tudi o angažiranosti in delu Inženirske zbornice Slovenije predvsem z vidika dejavnosti Zbora za oživitve in razvoj slovenskega gradbeništvu, kjer ima IZS zelo aktivno vlogo.

Na IZS se zelo dejavno ukvarjamo z aktivnostmi pri Zboru za oživitve in razvoj slovenskega gradbeništvu (ZORG), pa tudi posvet, pripravljen skupaj z Umanotero, je bil zelo odmeven. Na tem posvetu smo tudi na vlado naslovili poziv o nujnosti drugačnega pristopa k strateškemu načrtovanju infrastrukturnih projektov. Nanj vlada zaenkrat še ni odgovorila, je pa bil na posvetu prisoten tudi predsednik vlade dr. Miro Cerar, ki je pozorno poslušal naše nagovore in je obljubil, da bodo predloge preučili, tako da upam, da bo vseeno dosežen

nja. (Op. ur.: pogovor je bil narejen še pred izvedbo Strateškega foruma.)

Sprva smo predvideli, da bo strateški forum vključeval tudi promet, nato pa ugotovili, da je to preveč. Tudi o drugem tiru se veliko govori, tako da smo se odločili, da damo poudarek raje energetski prenovi. V pripravi je tudi predlog dolgoročne strategije prenove stavb, predstavili bomo predlog oziroma dva primera dobre prakse: ljubljanski BTC in novomeško stanovanjsko sososko Smrečnikova, avstrijsko in italijansko sistemsko ureditev in našo strategijo prenove, v panelni razpravi pa naj soočijo različne poglede (IZS-ja, ZAG-a, Eko sklada, proizvajalcev materialov, direktorata za prostor MOP, Slovenskega združenja za trajnostno gradnjo).

Želeli smo tudi, da bi že letos skupaj s Fakulteto za gradbeništvo in geodezijo pripravili razstavo na temo gradbeništvu, vendar smo ugotovili, da ni dovolj časa in smo jo premaknili na prihodnje

Mag. Črtomir Remec na posvetu o velikih infrastrukturnih projektih v Sloveniji

ki, stanovanjski gradnji in 20-letnici delovanja IZS. Z razstavo bi se gradbeništvo lahko ustrezno predstavilo in pridobilo podporo, ki je zadnja leta manjka.

Operativni načrt ZORG za leto 2015

Na IZS se je 10. marca sestel odbor Zbora za oživitve in razvoj slovenskega gradbeništvu, na katerem smo razpravljali tudi o operativnem načrtu ZORG za leto 2015. V njegovem okviru je razen aktivnosti, ki jih bomo izvedli člani ZORG, tudi seznam aktivnosti, za katere zahtevamo, da jih izvedejo državni organi še v letošnjem letu.

Država mora čim prej podpisati mednarodno konvencijo o preprečevanju socialnega dumpinga na trgu. S tem bo zagotovljena ustrezna kakovost dela, ki je brez ustrezne cene ne more biti, hkrati pa bi s tem zagotovili tudi, da bo jedro za-

poslenih v gradbenem sektorju iz Slovenije.

Pri prenosu direktive o javnem naročanju (ZJN-3) v slovenski pravni red pričakujemo posnemanje praks sosednjih držav, članic EU, hkrati s tem pa tudi zaščito slovenskih interesov, enakopravno vključenost ZORG v pripravo slovenskega pravnega reda in seveda upoštevanje naših pobud. S tem želimo urediti razmere na trgu inženirskih storitev in gradenj, kar pomeni, da bodo na njem obstali bolj kvalitetni ponudniki.

Vlada naj hkrati s potrditvijo besedila novega ZJN sprejme tudi uredbo o vodenju investicij, ki so financirane iz javnih sredstev, in v njej določi tudi obvezna ravnanja javnih naročnikov, vezana na javno naročanje inženirskih storitev na področju graditve objektov in gradenj. Namen predlagane uredbe je dvig kakovosti načrtovanja in gradnje

V okviru Zbora za oživitve in razvoj slovenskega gradbeništvu zahtevamo imenovanja kompetentnega vladnega koordinatorja in ustanovitev direktorata za javne investicije.

napredek tudi na tem področju. Pripravljamo pa še Strateški forum - Energetska prenova ali novogradnja?, ki naj bi odgovoril na številna aktualna vpraša-

letu, ko bo imela IZS 20 let. Radi bi pripravili retrospektivno razstavo gradbeništvu od 1. svetovne vojne naprej - s poudarkom na avtocestnem programu, energeti-

Zbor za oživitev in razvoj slovenskega gradbeništva

3. julija lani je na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani potekal Zbor za oživitev in razvoj slovenskega gradbeništva, ki ga je pripravila Inženirska zbornica Slovenije in še osem predstavnic stroke, gospodarstva in šolstva s področja gradbene stroke. Organizatorji zbora so skupaj s še štirimi organizacijami podpisali Memorandum za oživitev in razvoj slovenskega gradbeništva, in ga poslali vsem političnim strankam. Memorandum je postal osnova za pripravo Programa dela za oživitev in razvoj slovenskega gradbeništva.

Posvet o gradbeništvu v Državnem svetu

Odbor Zbora za oživitev in razvoj slovenskega gradbeništva in Državni svet Republike Slovenije sta 20. oktobra v dvorani Državnega sveta pripravila posvet, na katerem so iskali rešitve in oblikovali predloge za oživitev in razvoj gradbeništva v Sloveniji. Na posvetu so širši javnosti in politiki predstavili memorandum Zbora za oživitev in razvoj slovenskega gradbeništva ter razpravljali o gradbeništvu kot potencialu za razvoj in rast gospodarstva ter nova delovna mesta.

Program dela za oživitev in razvoj slovenskega gradbeništva

Slovenske strokovne, stanovske in izobraževalne organizacije, ki sestavljajo Odbor za oživitev in razvoj slovenskega gradbeništva, so 23. decembra lani sprejele Program dela in ga naslovile na predsednika vlade. Program dela izhaja iz Memoranduma za oživitev in razvoj slovenskega gradbeništva, ki je bil sprejet 3. julija 2014.

Ukrep, zapisani v Programu dela, se dotikajo več področij in resornih ministrstev, med drugim strateškega načrtovanja in izvajanja investicij, trajnostne gradnje, javnega naročanja, ureditve poslovnega okolja, ustvarjanja kakovostnih delovnih mest v gradbeništvu ter vlaganja v znanje in strokovno usposobljenost v panogi.

Članice Odbora Zbora za oživitev in razvoj slovenskega gradbeništva, ki je uradni predstavnik panoge, so postavile več zahtev, ki naj bi pripomogle k ureditvi razmer v panogi:

- imenovanje kompetentnega vladnega koordinatorja aktivnosti programa dela in ustanovitev direktorata za javne investicije,
- zagotovitev stabilnih pogojev poslovanja in zagon investicij,
- ureditev razmer na trgu inženirskih storitev in gradenj,
- ustvarjanje kakovostnih delovnih mest v gradbeništvu,
- vlaganje v znanje in strokovno usposobljenost zaposlenih v panogi. Pričakovani rezultati, ki naj bi jih dosegli ob realizaciji ukrepov iz Programa dela:
- doseganje evropsko primerljivih multiplikativnih učinkov panoge na celotno gospodarstvo,
- dvig deleža gradbeništva v BDP s 4 na 6 do 8 odstotkov BDP in 10.000 do 20.000 novih delovnih mest v gradbeništvu,
- ohranitev zdravega jedra ponudnikov inženirskih storitev in gradenj, kar bi pripomoglo k večji mednarodni konkurenčnosti,
- višja socialna varnost zaposlenih v panogi in večja atraktivnost delovnih mest za mlade, predlagajo uvedbo dualnega sistema poklicnega izobraževanja,
- odgovorno ravnanje z javnimi financami in višja kakovost javnih gradenj in s tem doseganje nižjih stroškov v celotni življenjski dobi objektov,
- spodbujanje koriščenja lokalnih potencialov gradbeništva.

Kljub enotnemu evropskemu trgu normativne okvire delovanja gradbene panoge in pogoje za poslovanje določajo predvsem nacionalne države. In prav to, da si lahko pravila postavljamo sami, predstavlja priložnost za oživitev in razvoj slovenskega gradbeništva in njegovo ustrezno umestitev v kratkoročno in dolgoročno strategijo razvoja slovenske države, so še zapisali k Programu dela.

javnih objektov in znižanje stroškov v njihovi celotni življenjski dobi. To pomeni seveda naročanje najboljših, ne pa najcenejših rešitev.

V noveli Zakona o graditvi objektov, ki ga pripravljajo na Ministrstvu za okolje in prostor, je potrebno prenoviti pogoje za opravljanje reguliranih poklicev in z njimi povezanih inženirskih dejavnosti in gradnje. Trenutna regulacija je namreč premalo učinkovita, IZS pa nima zadostnih zakonskih pooblastil, da bi lahko zagotavljala kakovostne storitve svojih članov. Izboljšati je potrebno regulacijo poklica. Reguliran poklic je treba povezati z opravljanjem dejavnosti, jasno opredeliti odgovornost, ki jo je treba tudi koncentrirati, ter vpeljati stalen strokovni nadzor nad reguliranimi poklici, ki ga sedaj ni. S tem bi se uredile razmere na trgu inženirskih storitev in gradenj.

Zahtevamo tudi, da država sprejme srednjeročni načrt razvoja infrastrukture in s tem zagotovi stabilne pogoje poslovanja podjetij.

Prav tako zahtevamo, da vlada na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo še letos ustanovi direktorat za gradbeništvo. Tudi to bo pripomoglo k ustvarjanju kakovostnih delovnih mest v gradbeništvu.

Operativni načrt ZORG za 2015 želimo čim prej predstaviti ministru za infrastrukturo dr. Petru Gašperšiču.

Že marca naj bi sklicali skupno sejo odborov DZ RS za infrastrukturo, okolje in prostor in za gospodarstvo, na kateri bi obravnavali program dela za oživitev in razvoj slovenskega gradbeništva, vendar je bila seja predstavljena na april. Predlog sklepa seje pa je bil že poslan sekretarju odbora DZ RS za infrastrukturo, okolje in prostor.

Nujne spremembe zakona o javnih naročilih

V okviru Zbora za oživitev in razvoj slovenskega gradbeništva

zahtevamo imenovanja kompetentnega vladnega koordinatorja in ustanovitev direktorata za javne investicije, zagotovitev stabilnih pogojev poslovanja, zagon investicij, ureditev razmer na trgu inženirskih storitev in gradenj. To smo želeli urediti preko zakona o javnih naročilih. Na začetku smo upali, da bodo vanj vnesena potrebna določila, zdaj pa izgleda, da bodo sprejete samo minimalne spremembe zakona, čeprav bi se naše zahteve najuspešneje uredile prav s sprejetjem primernih sprememb. To velja tako za graditev oz. izvedbo kot za inženirske storitve.

Slednje so še posebej občutljive: vsi vedo, da je naročanje inženirskih storitev po najnižji ceni škodljivo, vendar tega ne znajo preseči in gredo po liniji najmanjšega odpora. Zadeve je treba urediti preko zakona o javnih naročilih. Podpiramo avstrijski in nemški model zakona o javnih naročilih, ki je najbolj primeren za naše razmere, enako si želimo prenašanje dobrih praks iz Avstrije in Nemčije. Ugotavljamo pa tudi, da se pri nas vse te dobre prakse ne primejo oziroma se izrodijo, vzrok pa je očitno v celotnem pravnem sistemu, v katerem je preveč lukenj. Sedanja vlada je obljubila, da bo zagotovila pravni red, tako da upamo, da bo v bodoče možno prenašanje dobrih praks iz tujine.

Več inženirskega znanja

Želimo si več inženirskega znanja, več inovativnih rešitev, ki so ekonomsko učinkovite in tudi funkcionalne. Poleg gospodarskih učinkov je vedno potrebno upoštevati še okoljske in družbene vidike. Primer so avtoceste in Termoelektrarna Šoštanj: avtoceste okoljsko sicer niso optimalne, vendar Slovenija ceste potrebuje in te funkcionirajo, tako da imamo infrastrukturo, ki omogoča razvoj gospodarstva in tem izpolnjuje še družbeni vidik. Avtocestni projekt tako v veliki meri izpolnjuje načela

trajnostnega načrtovanja, TEŠ 6 pa seveda ne, tako glede ekonomskega kot okoljskega vidika, glede družbene koristnosti pa je tudi vprašljiv.

Za Slovenijo, ki je majhna in ima manjše gospodarske družbe, pa so na splošno manjši projekti lahko bolj koristni kot veliki in imajo tudi večje multiplikativne učinke. Dejstvo je tudi, da manjši projekti omogočajo večji delež domačih dobav in storitev. Glede na trenutno stanje našega gradbeništva pa se bi pri večjih projektih bolj vključevala velika tuja gradbena podjetja. Mi jih žal nimamo, imamo samo nekaj srednje velikih gradbenih podjetij.

V gradbeništvo je še en problem: razpisanih je ogromno delovnih mest, od 55.000 gradbenih delavcev pa je skoraj 20.000 tujcev. Dejstvo je, da nimamo ustrezno urejenega šolskega sistema, nimamo vajeništva, enostavno ne zagotavljamo pravega kadra.

Dolgo se je govorilo, kako zelo težko je ustanoviti direktorat, zdaj pa smo videli, da se je naenkrat pojavil direktorat za les, čeprav panoga zajemo bistveno manjši segment z vidika družbenega proizvoda in vseh ostalih kazalcev. Celotno v medijih se poskuša zminimalizirati vlogo gradbeništva in njegovih multiplikativnih učinkov na celotno

gospodarstvo, kar je zelo enostransko prikazano.

Če se piše, da je nesmotrno razvijati slovensko gradbeništvo, imajo od tega korist le tuje gradbene firme. S tem enostavno odpiramo vrata tujcem, ker bodo veliki projekti, kot je modernizacija železnic, izgradnja hidroelektrarn na srednji Savi itd. stekli slej kot prej. Tudi energetska prenova stavb je sorazmerno velik projekt, če pa se to razširi še na urbano prenovo, potem je tukaj veliko dela. S tem ko odpiramo vrata tujim podjetjem, pogosto pljuvamo v lastno skledo. Kar smo seveda že naredili in na stežaj odprli vrata tujim investitorjem za sorazmerno poceni naložbe. Seveda ni rečeno, da so tujci slabi gospodarji, nikakor pa ne gre razprodajati pod ceno.

Čedalje večji problem so tudi Kitajci, ki imajo višek gradbene operative in prodirajo na tuje trge tudi s pomočjo državnih subvencij

Zagotoviti je treba, da se ohrani visok strokovni nivo v gradbeništvo, kar je tudi ceneje, kot najemati tuje strokovnjake. Potrebno si je prizadevati, da je obdobje trajnih referenc pri razpisih čim daljše (s tem v bistvu pomagamo domačim gradbenim podjetjem) in si prizadevati, da so zahteve glede garancij čim manjše oziroma da ne bilo nepotrebnih oziroma nesmiselnih

Posvet o velikih infrastrukturnih projektih v Sloveniji

IZS je bila tudi soorganizator javnega strokovnega posveta »Veliki infrastrukturni projekti v Sloveniji - od zgrešenih do trajnostnih naložb«, ki je potekal 6. februarja na Fakulteti za arhitekturo. Posveta se je udeležil tudi predsednik vlade dr. Miro Cerar.

Namen posveta je bil spodbuditi javno strokovno in politično razpravo o bodočih infrastrukturnih projektih in njihovi izvedbi, pregledati značilnosti in napake pri izgradnji velikih projektov v zadnjih dveh desetletjih in preprečiti ponavljanje napak iz preteklosti ter odkrivati inovativne pristope za trajnostne infrastrukturne rešitve.

Mag. Črtomir Remec v uvodnem nagovoru na posvetu med drugim dejal: »Politika je pri velikih infrastrukturnih projektih v preteklosti naredila več velikih, strateških napak. Politika je zelo pomembna na začetku, ko se odloča o strateški investiciji v velike infrastrukturne projekte, kasneje pa mora prepustiti vodenje in izvedbo teh investicij stroki in mora stroki zaupati. Žal se je dogajalo tako pri avtocestnem križu kot pri TEŠ-u, da se je politika zelo močno vmešavala v fazi izvedbe.«

Strateški forum 2015 - Energetska prenova stavb ali novogradnja?

Inženirska zbornica Slovenije je 10. aprila organizirala Strateški forum 2015 na temo »Energetska prenova stavb ali novogradnja?« Forum so pripravili, da bi spodbudili javno strokovno razpravo o bodoči strategiji energetske prenove stavb v Sloveniji, pregledali značilnosti in napake dosedanje strategije in prakse energetske prenove in preprečili ponavljanje napak iz preteklosti ter predstavili tuje ureditve in izkušnje, ki bodo lahko koristile pri pripravi Dolgoročne strategije energetske prenove stavb v Sloveniji, kar je eden izmed treh investicijskih projektov vlade.

Na IZS menijo, da bi morala biti politika energetske prenove stavb zasnovana precej širše, kot trenutno zastavljen koncept. Prepričani so tudi, da so pogoji dodeljevanja nepovratnih finančnih spodbud in ugodnih kreditov nujno potrebni čim prejšnje prenove.

Več Strateškem forumu 2015 - Energetska prenova stavb ali novogradnja? na straneh IZS.

zahtev po zavarovanjih, s čimer se domače firme izloča.

Večkrat se omenja ideja o oživitvi večje gradbene firme v Sloveniji. Težko je reči, koliko je to realno, vsekakor bi morali razmišljati kako bodisi s povezovanjem uspešnih gradbenih podjetij zagotoviti večjo gradbeno skupino oziroma si v primerih stečajev prizadevati, da se ohrani ali reaktivirajo vsaj posamezni deli firme. Najhuje je to, da pri nas stečajni oziroma prisilne poravnave trajajo leta in leta, oškodujejo upnike in uničijo firmo. Tudi v tujini je šlo veliko firm skozi stečajni postopek, vendar brez večjih pretresov, prišel je novi lastnik, podjetja pa so delala naprej. Pri nas pa lastniki, ki so prišli do podjetij praktično

brez lastnega vložka, nimajo do njih nobenega odnosa in jim je tudi vseeno, ali firma po stečaju dela naprej.

2. Evropski inženirski dan

Mag. Remec je tudi predsednik Evropskega sveta inženirskih zbornic, tako da je bil zelo angažiran tudi pri organizaciji srečanja 2. evropski inženirski dan z glavno temo »Mobilni inženirji gradimo inovativno Evropo«, ki so ga organizirali Evropski svet inženirskih zbornic, Evropska zveza nacionalnih inženirskih organizacij in Evropski svet gradbenih inženirjev, potekalo pa 20. novembra v Bruslju. [G](#)

Minister za infrastrukturo dr. Peter Gašperšič in predsednik IZS mag. Črtomir Remec na Strateškem forumu 2015 – Energetska prenova stavb ali novogradnja?